

רע"פ 5916/18 - חאלד אבו חיארה, עלאא חגאגלה, חנאם אלראזם, אחמד עלי אבו אלתין נגד יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה ירושלים, היחידה הארצית לאכיפת דיני תכנון ובניה

בית המשפט העליון

רע"פ 5916/18

רע"פ 5917/18

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש ברע"פ 5916/18: חאלד אבו חיארה

המבקשים ברע"פ 5917/18: 1. עלאא חגאגלה
2. חנאם אלראזם
3. אחמד עלי אבו אלתין

נגד

המשיב ברע"פ 5916/18 וברע"פ 1. יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה ירושלים
5917/18:
המשיבה 2 ברע"פ 5916/18 2. היחידה הארצית לאכיפת דיני תכנון ובניה

בקשות רשות ערעור על פסקי דינו של בית המשפט
המחוזי בירושלים (הנשיא א' פרקש והשופטות ח' מ'
לומפ ו-ת' בר אשר) בעתפ"ב 18-06-48662, בעתפ"ב
18-04-11786 ובעתפ"ב 18-04-57730 מיום
29.7.2018

עו"ד ג'יאת נאסר

בשם המבקשים:

עו"ד אריאלה בן אהרון

בשם המשיבים:

החלטה

1. בפניי שתי בקשות רשות ערעור על פסקי דין שניתנו ביום 29.7.2018 בבית המשפט המחוזי בירושלים על ידי הנשיא א' פרקש והשופטות ח' מ' לומפ ו-ת' בר אשר.

לאחר שעיינתי בשתי בקשות רשות הערעור ובסוגיות העובדתיות והמשפטיות העולות מהן, אני מחליט לדון בהן במאוחד.

2. בקשת רשות הערעור ברע"פ 5917/18 נסובה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בעתפ"ב 11786-04-18 ובעתפ"ב 57730-04-18 מיום 29.7.2018, בגדרו נדחה ערעור המבקשים (להלן: חגאגלה; אלראזם; ואבו אלתין, בהתאמה) על החלטות בית משפט השלום בירושלים (השופט ס' אלבו) ב-בב"נ 21242-02-18 וב-בב"נ 64079-02-18, מיום 12.3.2018, ועל החלטת בית משפט השלום בירושלים (השופט ד' דמביץ) ב-בב"נ 64052-02-18 מיום 21.3.2018.

בקשת רשות הערעור ברע"פ 5916/18 נסובה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בעתפ"ב 48662-06-18 מיום 29.7.2018, בגדרו נדחה ערעור המבקש (להלן: אבו חיארה) על החלטת בית המשפט השלום בירושלים (השופט פ' שטרק) ב-בב"נ 41442-12-17 מיום 10.5.2018.

השתלשלות העניינים ברע"פ 5917/18

3. המשיבה 2, היא היחידה הארצית לאכיפת דיני התכנון והבנייה (להלן: היחידה הארצית), הוציאה ביום 4.2.2018 שלושה צווי הריסה מנהליים נגד מבנים בשכונת וואלג'ה בירושלים (להלן: צווי ההריסה). יוער כי שכונת וואלג'ה נמצאת בשטח השיפוט של ירושלים וכפופה לדיני התכנון והבנייה, ואולם היא ממוקמת מחוץ ל"גדר ההפרדה".

הצו האחד, שניתן לחגאגלה ועניינו נדון במסגרת בב"נ 21242-02-18, הוצא למבנה חד קומתי מבטון ובלוקים בשטח של 100 מ"ר, שנבנה בנצ. 214925/626793.

הצו השני, שניתן לאלראזם ועניינו נדון במסגרת בב"נ 64079-02-18, הוצא לתוספת לחומת גדר היקפית מבטון ובלוקים בגובה של 60 ס"מ ובאורך של כ-60 מטר יחד עם שער ברזל, וכן למבנה בן קומה אחת מבלוקים ובטון בשטח של כ-100 מ"ר בסמוך למבנה מגורים קיים, שנבנו בנצ. 215215/627613.

הצו השלישי, שניתן לאבו אלתין ועניינו נדון במסגרת בב"נ 64052-02-18, הוצא לתוספת בנייה בשטח של כ-120 מ"ר, הכוללת משטח בטון, עמודי יסוד ותקרה, שנבנתה בנ.צ. 215094/627056.

דבר הוצאת הצווים הובא לידיעת המבקשים ביום 6.2.2018.

4. המבקשים הגישו, כל אחד לחוד, בקשות לביטול צווי ההריסה לבית משפט השלום בירושלים יחד עם בקשות לעיכוב ביצוע הצווים עד להכרעה בבקשות.

במהלך הדיונים בעניין חגאגלה ובעניין אלראזם, שנידונו ביום 12.3.2018 בפני אותו מותב (השופט ס' אלבו), נטען כי המותב נעדר סמכות עניינית לדון בבקשות לביטול צווי הריסה מנהליים, נוכח העובדה כי תיקון 116 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה), שנכנס לתוקפו ביום 25.10.2017, מורה כי בקשות מעין אלו יידונו בפני בית משפט השלום, בעוד השופטת הדנה בהליך מכהנת כשופטת בבית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים, והדיון נערך באולם בית המשפט לעניינים מקומיים.

טענה זו נדחתה, תוך שצוין כדלקמן: "מותב זה בעל מינוי של שופט בית משפט שלום [...] העובדה שמותב זה מכהן גם כשופט בית משפט לעניינים מקומיים, אין משמעותה כי מותב זה אינו שופט בית משפט שלום".

הבקשות לביטול צווי ההריסה נדחו לגופן, תוך שנקבע כי היחידה הארצית ביצעה כנדרש את ההליכים להוצאת הצווים, וכי המבקשים 2-1 לא הניחו תשתית עובדתית מספקת לטענותיהם בדבר פגמים שנפלו בהוצאת צווי ההריסה. מנימוק זה, נדחתה טענת המבקשים 2-1 בדבר אכיפה בררנית.

כמו כן, נדחתה הטענה בדבר חוסר הסבירות בהוצאת צווי הריסה מנהליים נגד מבנים בשכונת וואלג'ה, בשל אי-התקדמות באישור תוכנית המתאר בשכונה.

5. אף בקשתו של אבו אלתין לביטול צו ההריסה בעניינו, אשר נידונה בבית משפט השלום בירושלים (השופט ד' דמביץ), נדחתה ביום 21.3.2018.

6. המבקשים ערערו לבית המשפט המחוזי בירושלים, שדן בערעורים במאוחד.

בערעוריהם, שבו המבקשים על טענותיהם כפי שנטענו בפני בית משפט השלום, בכלל זה באשר לחוסר סמכותו של המותב קמא לדון בבקשותיהם לביטול צווי ההריסה ובאשר לקיומה של אכיפה בררנית בעניינם, כמו גם באשר לטענה כי הרשויות אינן מקדמות תוכנית מתאר בשכונת וואלג'ה, וכך נמנעת מהמבקשים האפשרות לבנות בשכונה באופן חוקי.

ערעורי המבקשים נדחו על ידי בית המשפט המחוזי, בכלל זה הטענה בדבר היעדר סמכות המותב אשר דן בהליכים בעניינם בבית משפט השלום, ונקבע כי בהתאם להוראות חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט):

"יכול שאותו שופט יכהן הן בבית משפט השלום הן בבית המשפט לעניינים מקומיים. עצם העובדה שהדיון התקיים במקום שבו שוכן בית המשפט לעניינים מקומיים אינה מעלה ואינה מורידה".

באשר לטענה בדבר אכיפה בררנית, בית המשפט המחוזי קבע כי אין בטענה בדבר היעדר אכיפה של עבירות בנייה בשכונות אחרות בירושלים כדי לשלול את אכיפת עבירות הבנייה בשכונת וואלג'ה. בהקשר זה, ציין בית המשפט המחוזי כי האופן שיש להעלות טענות אלו הוא בדרך של הגשת עתירה מנהלית מתאימה.

השתלשלות העניינים ברע"פ 5916/18

7. בעניינו של אבו חיארה, הוצא ביום 29.11.2017 צו הריסה מנהלי נגד מספר מבנים בשכונת וואלג'ה בירושלים, בכלל זה משטח בטון ועמודי יסוד בשטח של כ-150 מ"ר; טרסה מאבני שדה באורך של כ-40 מטר; וחומה/גדר מבטון ושער ברזל בחזית המזרחית באורך של כ-150 מטר (אשר בעניינה הושגה הסכמה בין הצדדים ביום 18.1.2018 כי לא תיכלל בצו ההריסה).

צו ההריסה הודבק במתחם בו בוצעו העבודות ביום 14.12.2017.

8. בבקשת אבו חיארה לביטול צו ההריסה, שהוגשה לבית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים, נטען לפגמים מהותיים בצו, בכלל זה כי הוצא בהעדר תשתית עובדתית לעבירות הבנייה; בחוסר סמכות; ובהעדר שימוע בטרם הוצאת הצו.

אף כאן נטענו טענות בדבר הוצאת צו ההריסה בחוסר סבירות, אי עמידה בכללי שיקול הדעת המנהלי בשל אי-קידום תוכנית מתאר לשכונת וואלג'ה, וכן לאכיפה בררנית.

בית המשפט לעניינים מקומיים, לאחר שבחן בפירוט ובהרחבה את טענות אבו חיארה, דחה את הבקשה לביטול צו ההריסה תוך שקבע כי טענות אלה לא הוכחו ולא הוצגה כל תשתית עובדתית התומכת בהן. אף כאן נקבע כי על הטענה בדבר חוסר הסבירות שבהחלטות המשיבים בעניין צווי ההריסה בשכונת וואלג'ה להתברר במסגרת עתירה מנהלית.

9. אבו חיארה ערער לבית המשפט המחוזי, ובמסגרת ערעורו טען לראשונה כי נוכח הוראות תיקון 116 לחוק התכנון והבניה, הערכאה המוסמכת לדון בעניינו היא בית משפט השלום, ולפיכך החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים ניתנה בחוסר סמכות ודינה להתבטל. בנוסף, טען אבו חיארה טענות שנטענו במסגרת הדיון בעתפ"ב 11786-04-18 ובעתפ"ב 57730-04-18, כפי שהובאו לעיל בפסקה 6.

ערעורו של אבו חיארה נדחה על ידי בית המשפט המחוזי, תוך שנקבע כי אין בעובדה שהחלטה בעניין צו ההריסה ניתנה בבית המשפט לעניינים מקומיים כדי להביא לבטלותה, זאת נוכח העובדה שטענת חוסר הסמכות הועלתה לראשונה בפני ערכאת הערעור ולא בפני הערכאה הדיונית. עוד צויין כי בהסתמך על דוקטרינת הבטלות היחסית לא נפל פגם מהותי בהחלטת בית המשפט לעניינים מקומיים, ואף לא נראה כי נגרם לאבו חיארה עיוות דין כתוצאה מכך. בהקשר זה, הפנה בית המשפט המחוזי להוראות סעיף 56(ב) לחוק בתי המשפט, הקובעות כי "דין שופט בית משפט לעניינים מקומיים כדין שופט בבית משפט השלום לכל דבר ועניין".

באשר לטענותיו האחרות של אבו חיארה, חזר בית המשפט המחוזי על נימוקיו מפסק דינו בעתפ"ב 11786-04-18 ובעתפ"ב 57730-04-18, שהובאו לעיל בפסקה 6.

הבקשות למתן רשות ערעור

10. בבקשות שלפניי, חוזרים המבקשים על טענותיהם כפי שנטענו בפני הערכאות הקודמות באשר לפגמים שנפלו בצווי ההריסה ובאשר לחוסר הסבירות בהחלטת המשיבים, בדבר הוצאת צווי הריסה למבנים בשכונת וואלג'ה.

11. עוד נטען כי עניינם של המבקשים מעלה שאלה משפטית עקרונית בדבר היחס הראוי בין בית משפט השלום לבית המשפט לעניינים מקומיים:

במסגרת רע"פ 5917/18 נטען כי שגה בית המשפט המחוזי מבחינה עובדתית עת התייחס לבית המשפט לעניינים מקומיים כאל חלק מבית משפט השלום. לטענת המבקשים, בית המשפט לעניינים מקומיים ובית משפט השלום הם שני "מוסדות שיפוטיים שונים ונבדלים, וגם הסמכויות שלהם הוסדרו בהוראות שונות".

במסגרת רע"פ 5916/18 נטען כי שגה בית המשפט המחוזי שעה שלא ביטל את החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים מכוח דוקטרינת הבטלות היחסית.

לשיטת המבקשים כולם, פסקי הדין של בית המשפט המחוזי באשר לסמכות המותבים קמא לדון בבקשותיהם לביטול צווי ההריסה גורמים ל"כרסום חמור בהפרדה בין בתי המשפט השונים", כלשונם, ומרוקנים מתוכן את הוראות החוק באשר לסמכויותיהם השונות.

12. מנגד, המשיבים סבורים כי יש לדחות את הבקשות על הסף, זאת מאחר שאין בהם כל שאלה משפטית המצדיקה דיון במסגרת ערכאה שלישית.

אשר לטענה בדבר העדר סמכותם של המותבים שדנו בבקשות לביטול צווי ההריסה במסגרת הערכאה הדיונית, סומכים

המשיבים את ידם על החלטות בתי המשפט דלמטה, וטוענים כי לא נפלו פגמים באופן ניהול ההליכים בפני הערכאות הקודמות, באופן המצדיק את ביטולם. עוד מציינים המשיבים כי טענות המבקשים ברע"פ 5917/18 באשר להעדר סמכותו של המותב הועלו עוד בבקשות קודמות לביטול צווי ההריסה שהוגשו על ידי המבקשים 2-3 לבית המשפט לעניינים מקומיים, שמחק את הבקשות תוך דחיית טענותיהם בעניין זה (ראו החלטות מיום 27.2.2018 ב-בב"נ 18322-02-18 וב-בב"נ 18478-02-18).

המשיבים מציינים כי בניגוד לטענות המבקשים, הרי שרשויות האכיפה אוכפות את דיני התכנון והבנייה גם בשכונות אחרות, אשר בדומה לשכונת וולאג'ה נמצאות במרחב התכנון של ירושלים אך ממוקמות מעבר לגדר ההפרדה. כן הודגש כי טענות המבקשים בדבר האכיפה הבררנית הנהוגה לכאורה בשכונת וולאג'ה הועלו ונדחו בעבר על ידי בית משפט זה.

בשולי תגובותיהם, טוענים המשיבים כי שגה בית המשפט המחוזי (השופטת ח' מ' לומפ) בהחלטתו בעתפ"ב 11786-04-18 מיום 13.5.2018 לפיה ככלל, ערעורים על החלטות בבקשות לביטול צווי הריסה מנהליים יידונו בהרכב של שלושה שופטים, ומבקשים כי בהחלטתו אתייחס אף לסוגיה זו. אקדים ואומר כי אין בכוונתי להיעתר לבקשת המשיבים ולהתייחס לשאלה זו לגופה, זאת מאחר שההחלטה מיום 13.5.2018 אינה מושא הבקשות למתן רשות הערעור שלפניי, ואף המבקשים לא העלו בבקשתם כל טענה הנוגעת להרכב ערכאת הערעור.

13. דין הבקשות להידחות.

14. הלכה ידועה היא כי בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבל רק במקום בו היא מעוררת סוגיה משפטית עקרונית, החורגת מעניינם הפרטי של המבקשים, או כאשר מתעוררים שיקולי צדק ייחודיים, לרבות חשש מפני עיוות דין.

הבקשות שלפניי אינן נופלות בגדרם של מקרים אלו. טענות המבקשים, הממוקדות בעניינם הפרטי, הועלו ונדחו על ידי שתי הערכאות שדנו בעניינם, ולא מצאתי כי הבקשות מגלות שאלה משפטית עקרונית, ואף אינן באות בגדר יתר התנאים שנקבעו למתן רשות ערעור.

15. טענות המבקשים, אשר הוצגו באופן זהה בשתי הבקשות למתן רשות ערעור שלפניי, הועלו ונידונו בפני שתי הערכאות דלמטה, ואיני רואה טעם לשוב ולדון בהן בשלישית, בהיותן מבוססות בעיקר על ממצאי עובדה ומהימנות אשר אין דרכה של ערכאת הערעור (וקל וחומר ערכאת הערעור ב"גלגול שלישי") להתערב בהם.

16. סוף דבר, הבקשות נדחות.

17. לפני משורת הדין ועל מנת לאפשר למערערים להיערך כראוי, צווי ההריסה ייכנסו לתוקפם ביום 2.9.2018.

ניתנה היום, ט"ז באלול התשע"ח (27.8.2018).

ש ו פ ט
